

พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น
ในจังหวัดสมุทรสงคราม*

BUDDHIST INTEGRATION FOR PROMOTING POLITICAL LEADERSHIP OF
LOCAL POLITICIANS IN SAMUT SONGKHRAM PROVINCE

พระมหานิรุต ญาณวุฑฺโฒ

Phramaha Nirut Yannawuttho

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: note202019@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาสภาพทั่วไป ปัญหาและอุปสรรค 2. ศึกษาคุณลักษณะ 3. นำเสนอพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำ โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก 25 รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะ 12 รูปหรือคน คัดเลือกแบบเจาะจง จากนั้นนำมาวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพทั่วไป ปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ จุดแข็ง คือ ความใกล้ชิดประชาชน การประสานงานรวดเร็ว ความเข้าใจบริบทของท้องถิ่น จุดอ่อน คือ ขาดการติดตามและประเมินผล โอกาส คือ การร่วมมือจากประชาชนอย่างดีและต่อเนื่องจะทำให้พัฒนาท้องถิ่นให้เจริญอย่างยั่งยืน และอุปสรรค คือ มีทรัพยากรที่จำกัด 2. คุณลักษณะ ได้แก่ ด้านการใช้อิทธิพล คือ สั่งงานให้เหมาะสมและถูกต้องตามความสามารถของบุคคล ด้านการมอบหมายงาน คือ กำหนดเป้าหมายงานได้ชัดเจน ด้านความยืดหยุ่น คือ เผชิญหน้ากับปัญหาและพร้อมที่จะปรับตัว ด้านการจูงใจ คือ การส่งเสริมการพัฒนาบุคคล 3. พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำ ได้แก่ จักขุมา คือ เป็นผู้มิวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลมองเห็นภาพในอนาคต วิรุโธ คือ เป็นผู้เชี่ยวชาญชำนาญในงานส่วนตนงานส่วนรวม พัฒนาท้องถิ่นให้เกิดมั่นคงและยั่งยืน นิสสยสัมปันโน คือ เป็นผู้มึมนุชยสัมพันธ์ดี สร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นในผู้ได้บังคับบัญชาและประชาชนเห็นใจผู้อื่น

คำสำคัญ: พุทธบูรณาการ; ภาวะผู้นำ; นักการเมืองท้องถิ่น

* Received September 14, 2023; Revised October 16, 2023; Accepted October 18, 2023

Abstract

Objectives of this research article were: 1. To study the general condition, problems, and obstacles, 2. To study the characteristics, 3. To present Buddhist integration for promoting political leadership, conducted by the qualitative research method by collecting data from documents, 25 key-informants by in-depth interviews, and 12 participants in focus group discussion, purposefully selected, then the content was analyzed.

Results were shown as follows: 1. General condition, problems, and obstacles including Strengths; closeness to people, quick coordination, understanding the local context, Weaknesses; lack of monitoring and evaluation, Opportunity: good cooperation from the people and continuously would make local development sustainable, and Threats, obstacle: having limited resources. 2. characteristics including influence skills; order work appropriately and correctly according to the person's abilities, Delegation skills; set clear work goals. Flexibility skills: face of problems and be ready to adapt. Motivational skills; promotion of personal development. 3. Presenting Buddhist integration for promoting political leadership included Chakkuma; having a broad vision able to see the future. Vithuro; being expert in personal and public work, having good knowledge and developing the local area to be stable and sustainable, Nissayasampanno; having good human relations, building faith and confidence in subordinates and the public and being empathy.

Keywords: Buddhist Integration; Leadership; Local Politicians

บทนำ

ตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น มีหน้าที่และอำนาจดูแล และจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนายั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและ

สนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ภายใต้ขอบเขตนี้ได้แบ่งหน้าที่ภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบการจัดบริการสาธารณะระดับชุมชนในการจัดบริการสาธารณะขั้นพื้นฐาน เช่น การจัดเก็บขยะและกำจัดขยะ งานดูแลความสะอาดของถนน และท่อระบายน้ำ ส่วนบทบาทหลักในการพัฒนาท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของส่วนราชการระดับภูมิภาค เป็นการกระจายอำนาจ การปกครองรูปแบบหนึ่ง เพื่อส่งเสริมผลักดัน ให้จังหวัดเกิดการพัฒนาโดยการร่วมมือกันระหว่างท้องถิ่นและส่วนภูมิภาค

ภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นสิ่งที่อยู่ภายในตัวบุคคลหนึ่ง ๆ ทำให้มีความพิเศษโดดเด่น สามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงอย่างยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ ความหมายของภาวะผู้นำ คือ ผู้ที่มีความเต็มใจ มีความรู้ สามารถชักนำให้คนทั้งหลายมาประสานกัน และพากันไปสู่จุดหมายที่ตั้งใจ (ปรัชญา เวสารัชช์, 2523) โดยอาศัยอำนาจหน้าที่ (Authority) จากตำแหน่งและอำนาจบารมี (Power) ที่ได้จากตัวเองเป็นเครื่องมือ และสามารถจะสร้างอิทธิพลต่อผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความเชื่อถือ ยอมร่วมมือหรือยอมรับในตัวผู้นำได้ (วิเชียร วิทยอุดม, 2550) ความสามารถของผู้นำ ประกอบด้วย 1. ความสามารถในการทำงาน คือ ผู้นำจักต้องศึกษาให้เข้าใจถ่องแท้ในหน้าที่ของตนเอง สามารถปฏิบัติงานได้และให้คำแนะนำได้ ซึ่งจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความเชื่อถือ ศรัทธา และให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานอย่างเต็มใจ 2. ความสามารถในการจูงใจ คือ ผู้นำจักต้องมีจิตวิทยาในการครองใจผู้ใต้บังคับบัญชาในทุก ๆ ด้านเป็นอย่างดี 3. ความสามารถในการควบคุม คือ ผู้นำต้องควบคุมงานเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้ทั้งปริมาณและคุณภาพที่ต้องการ 4. ความสามารถในการประสานงาน คือ ผู้นำต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี 5. ความสามารถในการตัดสินใจ คือ เมื่อเกิดปัญหาใด ๆ ขึ้น ผู้นำต้องสามารถเผชิญหน้ากับปัญหาต่าง ๆ และสามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ 6. ความสามารถในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ คือ ผู้นำต้องมีความคิดสร้างสรรค์อยู่เสมอซึ่งจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีแก่องค์กร (เนตร์พัฒนา ยาวีราช, 2556)

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสงคราม เทศบาลเมืองสมุทรสงคราม เทศบาลตำบล 8 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 26 แห่ง มีผู้แทนจากการเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชนในท้องถิ่น หรือเรียกว่านักการเมืองท้องถิ่น ซึ่งนักการเมืองท้องถิ่นจะเป็นบุคคลสำคัญที่เป็นแรงขับเคลื่อนในการบริหาร หรือการนำ และต้องมีภาวะผู้นำในการบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพที่จะทำให้การบริหารส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ ประสบผลสำเร็จ นอกจากนี้ จะต้อง

ยึดหลักคุณธรรมในการดำเนินชีวิต เสียสละ พากเพียร อดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ทุ่มเทศ ปัญญา มุ่งทำงานเพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่นโดยไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว (วิกรม กรมดิษฐ์, 2551) ในพระพุทธศาสนา ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับตัวผู้บริหารหรือผู้นำในการบริหาร โดยมีคำสอนที่พูดถึงเกี่ยวกับลักษณะของผู้นำปรากฏอยู่ในหลักปาปนิคธรรม 3 ทุติยาปาปนิคสูตร (อง.จตุกก. (ไทย) 21/157/203) ว่าผู้นำจะต้องประกอบด้วยลักษณะ ดังนี้คือ 1. จักขมา คือ เป็นผู้มียุติยทัศน์ที่กว้างไกล มองสภาพเหตุการณ์ออกและจะวางแผนเตรียมรับ หรือรุกได้อย่างไร 2. วิจิโร คือ เป็นผู้ชำนาญในงาน รู้จักวิธีการไม่บกพร่องในหน้าที่ที่ตนได้รับผิดชอบ 3. นิสสยสัมปันโน คือ เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี และได้รับความเชื่อถือจากผู้อื่น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงคราม โดยนำหลักทุติยาปาปนิคธรรมมาปรับใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงครามต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไป ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อศึกษาคุณลักษณะสำหรับการส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงคราม
3. เพื่อนำเสนอพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงคราม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร (Document Research) และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามลักษณะการเป็นตัวแทนของกลุ่มที่เหมาะสม จำนวน 25 รูปหรือคน แบ่งเป็น 5 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น จำนวน 5 คน 2. กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน

5 คน 3. กลุ่มนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ จำนวน 5 คน 4. กลุ่มนักวิชาการด้านศาสนา จำนวน 5 รูปหรือคน และ 5. กลุ่มปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 5 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อให้ได้คำตอบในเชิงเหตุผล ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ สภาพทั่วไป ปัญหาและอุปสรรค คุณลักษณะ และพุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงคราม

3.2 การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่รอบด้าน และเป็นการยืนยันความถูกต้องแม่นยำของข้อมูล เนื่องจากผ่านการถกเถียงอย่างสร้างสรรค์ในการสนทนากลุ่ม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 รวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางวิชาการ คัมภีร์พระไตรปิฎก หนังสือ ตำรา บทความ บริการค้นหาข้อมูลภายใต้เครือข่ายอินเทอร์เน็ต และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.2.การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ใช้ประเด็นคำถามที่มีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อนำไปสู่การสนทนาให้ได้สาระสำคัญ โดยครอบคลุมในประเด็นการวิจัย

3.3 การสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) เป็นการสนทนากลุ่มขนาดกลาง โดยให้อภิปรายโต้ตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการวิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการศึกษาเอกสารต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและมีความเชื่อมโยงกัน

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยพยายามรักษาสำนวนเดิมของผู้ให้สัมภาษณ์รวมทั้งปรับแก้ให้มีความชัดเจนทางการสื่อสาร ความหมาย และลดข้อความที่ซ้ำซ้อนกัน

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยพยายามรักษาสำนวนเดิม

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพทั่วไป ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงคราม

จุดแข็งหรือจุดเด่น ได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้ใกล้ชิดประชาชนมากกว่านักการเมืองทั่วไปคอยเป็นผู้ประสานงานโครงการต่าง ๆ ระหว่างส่วนกลางและท้องถิ่นได้อย่างรวดเร็ว มีความรู้เข้าใจในบริบทของท้องถิ่น สามารถตรวจสอบการทำงานได้ง่าย มีความเสียสละ อาสาทำงานและขับเคลื่อนนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน มีความสะดวกในการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร มีความรู้และเข้าใจในระบบท้องถิ่นสามารถพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อยในพื้นที่และทำงานร่วมกับชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการโดยเข้าใจบริบทและปัญหาของพื้นที่ท้องถิ่น และเป็นกันเองต่อประชาชนในพื้นที่ สามารถเป็นผู้นำในการแก้ไขปัญหาท้องถิ่นอย่างรวดเร็ว

จุดอ่อนหรือจุดด้อย ได้แก่ ขาดการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน มีความมั่นใจในตนเองมากเกินไป ขาดการวิเคราะห์สถานการณ์อย่างละเอียด เพื่อตัดสินใจที่เหมาะสมและลดปัญหา ใช้อิทธิพลทางการเมืองที่ตนเองมีอยู่เพื่อเอาชนะคู่แข่งทางการเมือง มีอุดมการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกัน ขาดการเชื่อมโยงที่เป็นระบบระหว่างฝ่ายปกครองกับท้องถิ่น มีอำนาจในการบริหารแต่นำมาใช้เกินความจำเป็น

โอกาส ได้แก่ การร่วมมือร่วมใจจากประชาชนในท้องถิ่นอย่างดีและต่อเนื่องจะเป็นโอกาสให้นักการเมืองท้องถิ่นพัฒนาตนเองและท้องถิ่นให้เจริญอย่างยั่งยืนได้ การลงพื้นที่พบปะประชาชนช่วยให้ผู้นำมีความใกล้ชิดกับประชาชนเพิ่มมากขึ้น มีการอบรมหรือเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญในการบริหารจัดการท้องถิ่น การสื่อสารประชาสัมพันธ์ความสามารถในการบริหารงานและพัฒนาท้องถิ่น และการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้อย่างเต็มความสามารถ ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการดำเนินงานท้องถิ่น

อุปสรรค ได้แก่ บางพื้นที่มีทรัพยากรที่จำกัด ขาดแคลนทรัพยากรทางการเงิน อุปสรรคด้านงบประมาณและการคอร์รัปชัน อุปสรรคเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ความขัดแย้งในการดำเนินงาน

2. ผลการศึกษาคุณลักษณะสำหรับการส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงคราม

ด้านเป็นผู้ที่มีทักษะของการใช้อิทธิพล (Influence Skills) ได้แก่ จัดสรรงานให้เหมาะสมและถูกต้องตามความสามารถของบุคคลที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งจะช่วยให้งานที่ได้รับมอบหมายมีความสำเร็จได้โดยเร็ว มีความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนสถานที่หรือเวลา

ในการทำงานให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และยอมรับการเปลี่ยนแปลงเพื่อตอบสนองต่อสภาพแวดล้อม ใช้ข้อสิทธิพลในทางที่ถูกต้องและยึดถือระเบียบ ปฏิบัติ และกฎหมายของบ้านเมือง และต้องเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา สร้างความไว้วางใจในประชาชน และไม่ใช้ข้อสิทธิพลและอำนาจในทางที่ไม่ถูกต้อง และมีความเมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ในการมีปฏิสัมพันธ์กับประชาชน และสร้างความเข้าใจกับความคิดและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ที่ควบคุมดูแลข้อสิทธิพลในการสร้างโอกาสและความเป็นประโยชน์ให้กับคนในชุมชน โดยสร้างโอกาสให้กับประชาชนในการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น

ด้านเป็นผู้ที่มีทักษะในการมอบหมายงาน (Delegation Skills) ได้แก่ สามารถกำหนดเป้าหมายและงานให้ชัดเจนเพื่อให้ทีมงานได้ทำตามที่กำหนดไว้ มีการเสริมสร้างความเข้าใจและที่ต้องทำในแต่ละงานอย่างชัดเจน สามารถปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานในกรณีที่เกิดสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด มีทักษะในการปรับแผนและหาทางออกให้กับทีมเพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น สามารถสื่อสารที่ชัดเจนและกระตือรือร้นเพื่อให้ทีมเข้าใจตัวบทบาทและความรับผิดชอบในงานที่มอบหมายไว้ สามารถเสริมสร้างทีมงานให้มีความเชื่อมั่น ในความสำเร็จของงานที่ทำ ให้กำลังใจและยืนยันความคิดเห็นดี ๆ ให้กับทีมในการดำเนินงาน สามารถตรวจสอบความคืบหน้าของงานที่มอบหมายให้กับทีม นอกจากนี้ยังต้องมีการให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหา ที่อาจเกิดขึ้นเพื่อให้งานดำเนินไปได้ตามแผนที่กำหนดไว้

ด้านเป็นผู้ที่มีความยืดหยุ่น (Flexibility Skills) ได้แก่ มีความมุ่งมั่นเพียรพยายามขณะเผชิญหน้ากับปัญหาที่เกิดขึ้น และเป็นผู้ที่เปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็น และพร้อมที่จะปรับตัวและเปลี่ยนแปลงนโยบายตามสภาพแวดล้อมและความต้องการของประชาชน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความคิดเชิงบวก มีความรู้ และเป็นบุคคลที่เป็นที่ยอมรับและไว้วางใจจากบุคคลอื่นเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับตนเองและผู้อื่น มีสิ่งหนึ่งสิ่งใด ที่เป็นการเชิญชวนและพูดจามอบหมายงานให้กับผู้รับมอบหมาย ให้เกิดความเข้าใจและตระหนักในการทำงาน โดยไม่ต้องบังคับหรือข่มขู่ต่อคนที่มอบหมายให้ทำงาน ควรมีความยืดหยุ่นในการทำงาน และสามารถปรับตัวเพื่อเข้าใจความต้องการของประชาชน นอกจากนี้ควรมีศิลปะการพูดที่ทำให้ประชาชนเข้าใจเรื่องการเมืองและมีความจริงใจต่อประชาชน รับฟังความคิดเห็นของคนในชุมชน ผู้ใต้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงาน

ด้านเป็นผู้มีทักษะในการจูงใจ (Motivational Skills) ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนในการพัฒนาส่วนบุคคลเป็นทักษะที่จำเป็นในการจูงใจทีม สร้างความเชื่อมั่นและ

ความกระตือรือร้นในทีมและประชาชนในพื้นที่ การสื่อสารอย่างชัดเจน สร้างการยอมรับจากคนภายในท้องถิ่น ให้กำลังใจและพลังงานให้กับทีมในช่วงที่ยากลำบาก โดยการสนับสนุนและให้กำลังใจให้กับสมาชิกในเวลาที่ม่แรงจูงใจน้อยหรือเกิดปัญหา เพื่อให้สามารถยืนยันทนเองและพัฒนาต่อไป

3. ผลการศึกษาพหุบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรสงคราม

จักขุมา (เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล) ได้แก่ การส่งเสริมให้นักการเมืองท้องถิ่นมีความคิดที่ดีและสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ในท้องถิ่นได้ ส่งเสริมให้มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานที่เป็นประโยชน์และยั่งยืน สามารถมองเห็นภาพรวมขององค์กรและมองทิศทางในอนาคตได้ ส่งเสริมให้รับฟังระหว่างกลุ่มที่แตกต่างกันเพื่อสร้างความราบรื่นและประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีความรู้ทางทฤษฎีและประสบการณ์ในการบริหารจัดการท้องถิ่น สามารถเข้าถึงประชาชนได้ทุกระดับ ส่งเสริมให้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและสามารถพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจในท้องถิ่น ให้ยั่งยืน

วิจิโร (เป็นผู้เชี่ยวชาญชำนาญในงานส่วนตนงานส่วนรวม) ได้แก่ ส่งเสริมให้เป็นผู้มีความรู้รอบด้าน รู้ลึก รู้จริง รู้กว้าง ละเอียดชัดเจน ซึ่งเกิดจากการเข้าถึงปัญหา การศึกษาอย่างลึกซึ้ง ส่งเสริมให้มีความชำนาญในงานที่ตนเองรับผิดชอบ และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับประชาชนในท้องถิ่นและผู้ร่วมงาน แบบเส้นทางการทำงานนี้จะช่วยส่งเสริมความราบรื่นและประสบผลสำเร็จในการบริหารจัดการท้องถิ่น ส่งเสริมให้มีการสร้างความร่วมมือกับองค์กรภาคส่วนต่าง ๆ และเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ และเข้าถึงทรัพยากรที่มีประโยชน์ในการพัฒนาและการเป็นนักการเมืองที่มีความสามารถ ส่งเสริมให้มีทักษะที่จำเป็นในการวางแผน การตัดสินใจ การสื่อสาร และการแก้ไขปัญหา เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและความมั่นใจในการดำเนินงานของตนเอง ส่งเสริมให้เป็นตัวอย่างที่น่าเชื่อถือและเป็นแกนแท้ในพฤติกรรมและการดำเนินชีวิต ต้องมีความรู้ความสามารถ และเชี่ยวชาญในงานของตน

นิสสัยสัมปันโน (เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี) ได้แก่ ส่งเสริมให้เป็นนักประสานงานที่ดี ยิ้มแย้ม แจ่มใส ใส่ใจบริการประชาชน พุดจาไพเราะ เป็นนักสื่อสารที่ดี พุดจริง ทำจริง มีความซื่อสัตย์สุจริต เข้าถึงง่าย ไม่ถือตัว

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพบผลการวิจัยที่นำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. สภาพทั่วไป ปัญหาและอุปสรรคในการส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบด้วย จุดแข็ง คือ ใกล้ชิดประชาชน เสียสละ รู้และเข้าใจในบริบทและปัญหาของพื้นที่ท้องถิ่น จุดอ่อน คือ ขาดการติดตามและประเมินผล มั่นใจในตนเองมากเกินไป ใช้อิทธิพลทางการเมือง ขาดการเชื่อมโยงระหว่างฝ่ายปกครองกับท้องถิ่น ใช้อำนาจเกินความจำเป็น โอกาส คือ การร่วมมือร่วมใจจากประชาชน การอบรมจากผู้เชี่ยวชาญในการบริหารจัดการท้องถิ่น ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ อุปสรรค คือ ด้านงบประมาณจำกัด การคอร์รัปชัน คุณธรรมจริยธรรม ความขัดแย้ง ในการดำเนินงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของพรเศรษฐี วุฒิปัญญาอิสกุล (2563) เรื่อง บทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี พบว่า สภาพทั่วไปการส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองในจังหวัดนครราชสีมา มีดังนี้ 1. จุดเด่น ผู้นำทางการเมืองมีความพยายามทำกิจกรรมทางการเมืองปฏิบัติงานเพื่อประชาชน เสียสละอาสาทำงานขับเคลื่อนนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน 2. จุดด้อย นักการเมืองใช้อำนาจอิทธิพลทางการเมืองรวมทั้งการใช้อำนาจด้านอื่น ๆ เพื่อเอาชนะคู่แข่งทางการเมือง 3. โอกาส ผู้นำทางการเมืองแสดงพฤติกรรมเชิงคุณธรรมมากขึ้นรวมทั้งมีการนำหลักทศพิธราชธรรมมาสร้างโอกาสทางการเมือง 4. อุปสรรค ขั้วเคลื่อนไหวนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนได้ยาก พรรคการเมืองยังอยู่ในอำนาจของกลุ่มต่าง ๆ อุดมการณ์ทางการเมืองไม่แน่นอน ยังไม่บรรลุจุดมุ่งหมายทางการเมือง

2. คุณลักษณะสำหรับการส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบด้วย ด้านทักษะของการใช้อิทธิพล (Influence Skills) คือ การจัดงานให้เหมาะสมกับคน มีความยืดหยุ่น ใช้อิทธิพลในทางที่ถูกต้องและยึดถือระเบียบ ด้านทักษะในการมอบหมายงาน (Delegation Skills) คือ กำหนดเป้าหมายชัดเจน สื่อสารชัดเจน กระตือรือร้น สร้างความเชื่อมั่นให้ทีมงานได้ ด้านความยืดหยุ่น (Flexibility Skills) คือ เผชิญหน้ากับปัญหาที่เกิดขึ้น มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี คิดบวก สามารถปรับตัวได้ดี รับฟังความคิดเห็น ด้านทักษะในการจูงใจ (Motivational Skills) คือ สร้างความเชื่อมั่นและความกระตือรือร้นในทีม สร้างการยอมรับจากคนภายในท้องถิ่น ให้กำลังใจและปลุกใจทีม คุณลักษณะดังกล่าวพบในงานวิจัยของสุรินทร์ธร ศิธรกุล (2556) เรื่อง ผู้นำการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง พบว่า แนวทางในการพัฒนาผู้นำการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง คือ การพัฒนาภาวะผู้นำโดยใช้ SHADED Model ที่มีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ Sociability มีสังคมที่ดี Human Relation ผู้นำจะต้องตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของตัวเอง ของลูกน้อง Ability มีความรู้ ความสามารถ การใช้สติปัญญานั้น ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาต่างๆให้สำเร็จลุล่วงไปได้ Director มีศิลปะ ในการปกครองคือมีจิตสำนึกเกิดขึ้นในตัวของผู้นำ Executive เป็นนักบริหารมืออาชีพ Developer เป็นนักพัฒนามืออาชีพ

3. พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงคราม ประกอบด้วย การบูรณาการกับหลักจกขมา (เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล) คือ ส่งเสริมให้มีความคิดที่ดีและสามารถแก้ปัญหาได้ มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน รับฟังระหว่างกลุ่มที่แตกต่างกัน มีความรู้ทางทฤษฎีและประสบการณ์ การบูรณาการกับหลักวิธูโร (เป็นผู้เชี่ยวชาญชำนาญในงานส่วนตนงานส่วนรวม) คือ ส่งเสริมให้มีความรู้รอบด้าน รู้ลึก รู้จริง รู้กว้าง ละเอียดชัดเจน ส่งเสริมให้มีความชำนาญในงานที่ตนเองรับผิดชอบ ส่งเสริมให้สร้างความร่วมมือกับองค์กรภาคส่วนต่างๆ และเครือข่าย ส่งเสริมให้มีทักษะที่จำเป็นในการวางแผนการตัดสินใจ การสื่อสาร และการแก้ไขปัญหา ส่งเสริมให้เป็นตัวอย่างที่น่าเชื่อถือและเป็นแกนแท้ในพฤติกรรม การบูรณาการกับหลักนิสสัยสัมปันโน (เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี) คือ เป็นนักประสานงานที่ดี ยิ้มแย้ม แจ่มใส ใส่ใจบริการประชาชน พุดจาไพเราะ เป็นนักสื่อสารที่ดี พุดจริง ทำจริง มีความสัตย์สุจริต เข้าถึงง่าย ไม่ถือตัว ปรากฏในงานวิจัยของสาลินี รักกตัญญู (2564) เรื่อง การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน พบว่า การส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยบูรณาการด้วยหลักทฤษฎีปาปนิกรรม พบว่า การส่งเสริมบทบาทนักการเมืองสตรีท้องถิ่นโดยบูรณาการตามหลักทฤษฎีปาปนิกรรม ควรส่งเสริมทักษะความคิดเชิงสร้างสรรค์ การคิดที่ทันสมัย กว้างไกล และก้าวทันกับสถานการณ์ในปัจจุบัน สามารถเปลี่ยนองค์กรให้ทันยุคทันสมัยและเปลี่ยนไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น พัฒนาฝึกฝนตนเองให้มีความเชี่ยวชาญ มีทักษะ สมรรถนะและความรู้ในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ รวมทั้งพัฒนาความสามารถในวิทยาการที่ทันสมัยและเกี่ยวข้องกับงานของตน เสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์โดยการสร้างแรงจูงใจ การยกย่องให้เกียรติและการผูกใจคน เพื่อให้แต่ละคนปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ เป็นการบริหารตน บริหารคน และบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้การวิจัยเรื่อง พุทธบูรณาการเพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงคราม เป็นการส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงครามตามหลักทฤษฎีปาปนิกรรม สรุปเป็นภาพองค์ความรู้ได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพองค์ความรู้จากการวิจัย อธิบายได้ดังนี้

จักขุมา (เป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล) คือ การส่งเสริมให้นักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงคราม มีความคิดที่ดี สามารถแก้ปัญหาได้ มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงาน รับฟังระหว่างกลุ่มที่แตกต่างกัน มีความรู้ทางทฤษฎีและประสบการณ์ และส่งเสริมให้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล

วิสุโร (เป็นผู้เชี่ยวชาญชำนาญในงานส่วนตนงานส่วนรวม) คือ การส่งเสริมให้นักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดสมุทรสงครามมีความรู้รอบด้าน รู้ลึก รู้จริง รู้กว้าง ละเอียดชัดเจน มีความชำนาญในงานที่ตนเองรับผิดชอบ สร้างความร่วมมือกับองค์กรภาคส่วนต่าง ๆ และเครือข่าย ส่งเสริมให้มีทักษะที่จำเป็นในการวางแผน การตัดสินใจ การสื่อสาร และการแก้ไขปัญหา เป็นตัวอย่างที่น่าเชื่อถือและเป็นแกนแท้ในพฤติกรรม

นิสสัยสัมปันโน (เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี) คือ การส่งเสริมให้นักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงคราม สร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นในผู้ได้บังคับบัญชาและ

ประชาชนเห็นใจผู้อื่น และสร้างสัมพันธ์ที่ดี ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าหากมีการส่งเสริมภาวะผู้นำทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงครามตามหลักทฤษฎีปาปนิกรรมดังกล่าวข้างต้นแล้ว จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสงครามได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดควรร่วมกันกำหนดกรอบแนวทางการใช้อำนาจของนักการเมืองท้องถิ่น

2. จังหวัดสมุทรสงคราม และสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ควรสนับสนุนให้มีโครงการที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำในระดับท้องถิ่น ซึ่งสามารถสร้างโอกาสให้กับนักการเมืองที่มีความสนใจและความสามารถในการพัฒนาภาวะผู้นำ

3. จังหวัดสมุทรสงคราม และสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม ควรส่งเสริมให้นักการเมืองท้องถิ่นเข้าใจความสำคัญของการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้อง การสร้างสัมพันธ์ภาพและความเข้าใจแบบภูมิภาคที่สามารถสร้างประสบการณ์ที่มีความหลากหลายและกว้างขวาง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ต้องการพัฒนาที่ชัดเจน เช่น พัฒนาทักษะในการบริหารจัดการ การสื่อสาร หรือการแก้ไขปัญหา โดยนำหลักทฤษฎีปาปนิกรรมมาปรับใช้ในการส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ควรทำการประเมินทักษะและความสามารถของผู้นำในขณะปัจจุบัน เพื่อให้ทราบถึงจุดแข็งและจุดอ่อนในการนำ และเพื่อใช้ในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนา

3. ควรสนับสนุนให้ผู้มีโอกาสนในการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมา การวิเคราะห์และการแก้ไขปัญหาจากประสบการณ์ที่ผ่านมาย่อมเป็นประโยชน์ในการพัฒนาภาวะผู้นำ

4. ควรปรับปรุงและดำเนินการตามแผนการพัฒนาภาวะผู้นำอย่างต่อเนื่อง ตามการประเมินผลและการกำหนดเป้าหมายที่มีความหมาย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาหลักธรรมประการอื่นที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมสร้างและพัฒนาภาวะผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำท้องถิ่น การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาภาวะผู้นำท้องถิ่น เช่น ปัจจัยที่มีผลต่อความเป็นมาตรฐานของผู้นำ ปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง และปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนในการเสริมสร้างภาวะผู้นำท้องถิ่น
3. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์และกระบวนการเสริมสร้างภาวะผู้นำท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมและพัฒนาภาวะผู้นำท้องถิ่นให้มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและความต้องการ

เอกสารอ้างอิง

- เนตร์พัฒนา ยาวีราข. (2556). *ภาวะผู้นำ และผู้นำเชิงกลยุทธ์* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล กรุ๊ป.
- พรเศรษฐี ฐณปัญญานิสกุล. (2563). *บทบาททางการเมืองของผู้นำท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณี ผู้นำท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิกรม กรมดิษฐ์. (2551). *CEO มองซีอีโอโลก* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โพสต์พับลิชชิง.
- วิเชียร วิทยอดม. (2550). *ภาวะผู้นำ: Leadership* (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: อีระฟิล์ม.
- สาลินี รักกตัญญู. (2564). *การส่งเสริมบทบาทของนักการเมืองสตรีท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนบน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สุนทรธรรพ์ ศิธรกุล. (2556). *ผู้นำการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ปรัชญา เวสารัชช. (2523). ผู้นำในองค์กร. *รัฐศาสตร์สาร*, 5(9), 27-31.